

Husdyr-MRSA: Rådets anbefaling vedrørende grise på friland, herunder økogrise

Problemstilling

Forekomsten af husdyr-MRSA i besætninger med grise på friland, herunder økogrise, er over aktionsgrænsen. Notatet indeholder en beskrivelse af den politiske baggrund for aktionsgrænsen, data vedrørende forekomst af MRSA både i grise på friland og humant samt regler om smittebeskyttelse. Det Veterinærmedicinske Råd (DVR) har vurderet tiltag for dyrearten. Rådets overvejelser og anbefaling til tiltag for grise på friland fremgår af notatet.

Aktionsgrænsen for husdyr-MRSA i produktionsdyr

MRSA-ekspertgruppen anbefalede i MRSA-rapporten fra august 2017, at der blev indført husdyr-MRSA overvågning af produktionsdyr. Når forekomsten på besætningsniveau i en given dyreart kom over 10 % (aktionsgrænsen), skulle en ekspertgruppe vurdere behovet for eventuelle forebyggende tiltag. Denne anbefaling er med i Veterinærforslag III, hvor Det Veterinærmedicinske Råd blev nedsat. Rådets opgave er bl.a. at komme med evidensbaserede anbefalinger, når aktionsgrænsen overskrides.

Resultater

2015 resultaterne inkl. antal undersøgte besætninger

Fødevarestyrelsens undersøgelse i 2015	Antal undersøgte besætninger	Husdyr-MRSA positive besætninger	Husdyr-MRSA negative besætninger	Procent positive besætninger
Økologiske svinebesætninger	64*	4	60	6

*Der fandtes på undersøgelsestidspunktet i alt 95 økologiske svinebesætninger.

2018 resultaterne inkl. antal undersøgte besætninger

Fødevarestyrelsens undersøgelse i 2018	Antal undersøgte besætninger	Husdyr-MRSA positive besætninger	Husdyr-MRSA negative besætninger	Procent positive besætninger
Grise på friland	104*	21	83	20

* Der fandtes per 26. maj 2020 i alt 190 økologiske svinebesætninger.

Kategorien ”grise på friland” anvendes efter anbefaling i MRSA-ekspertgruppens rapport fra 2017 og består både af besætninger med frilandsgrise og besætninger med økologiske grise.

Humane resultater

I perioden fra 2006 – 2019 er der registreret 242 bærere af husdyr-MRSA hos personer med direkte eller indirekte kontakt til mink, 108 bærere af husdyr-MRSA hos personer registreret med direkte eller indirekte kontakt til kvæg og 31 med kontakt til heste. Til sammenligning er der i samme periode registreret 7.311 bærere af husdyr-MRSA hos personer med direkte eller indirekte kontakt til svin.

Der er i alt registeret 10 dødsfald i relation til blodforgiftning med husdyr-MRSA i perioden 2010-2019. Ingen af de 10 afdøde patienter havde kontakt til husdyr, og led alle i forvejen af en række alvorlige underliggende sygdomme bl.a. kræft. Til sammenligning fik 253 personer blodforgiftning med andre typer af MRSA i den samme periode, hvoraf 51 døde i forbindelse med infektionen.

Statens Serum Institut overvåger alle blodforgiftninger med *Staphylococcus aureus*, hvoraf langt de fleste (98-99 %) er af den følsomme type, methicillinsensitive *Staphylococcus aureus* (MSSA). I perioden 2006 - 2019 registreredes i alt 24.301 tilfælde. Heraf var der 5.284 patienter, der døde inden for 30 dage efter påvisning af *Staphylococcus aureus* i blodet.

Regler om smittebeskyttelse for grise på friland

I bekendtgørelse nr. 1243 af 26/11/2019 om sundhedsrådgivningsaftaler for svinebesætninger¹, er der regler om smittebeskyttelse både for besætninger med obligatorisk aftale og besætninger, der indgår frivillig aftale. I besætninger med sundhedsrådgivningsaftaler er der, foruden almindelige krav om smittebeskyttelse krav om zoonotisk smittebeskyttelse. Zoonotisk smittebeskyttelse har særligt til formål at reducere risikoen for spredning af husdyr-MRSA fra svinestalde til det omgivende samfund. For ejere og ansatte i svinebesætninger, som arbejder med levende svin, vil der være krav om at tage bad ved arbejdsdagens slutning for at begrænse spredningen.

Med den zoonotiske smittebeskyttelse blev der i 2014 krav om forrum i alle besætninger med sundhedsrådgivningsaftale, uanset om aftalen er indgået frivilligt eller er obligatorisk på baggrund af antallet af dyr i besætningen. Per 1. juli 2020 skal forrummet også indeholde badefaciliteter.

Den ansvarlige for besætningen skal efter rådgivning fra besætningsdyrlægen udarbejde, opbevare og på forlangende fremvise en zoonotisk smittebeskyttelsesplan, der mindst skal indeholde procedurer for:

- Bad efter endt arbejdsdag for ejere og ansatte der arbejder med levende svin
- Håndvask hver gang forrummet forlades
- Tøjskift/fodtøjsskift til og fra besætningen
- Skift fra eget tøj til besætningstøj for personer der hyppigt kommer kortvarigt i besætningen
- Tilbud om brug af maske til personer der hyppigt kommer kortvarigt i besætningen
- Håndtering af vasketøj og engangsmaterialer fra besætningen så omgivelserne ikke bliver forurenede
- Vask og desinfektion af udstyr

Kravene gælder ligeledes for besætninger, der helt eller delvis opholder sig på udendørs arealer. De økologiske besætninger samt frilandsbesætninger er derfor på nuværende tidspunkt underlagt reglerne om zoonotisk smittebeskyttelse for de besætninger, der har en sundhedsrådgivningsaftale.

Ud fra Fødevarestyrelsens Centrale Husdyrbrugs Registers angivelse af økologistatus sammenlignet med antallet af rådgivningsaftaler er der 104 økologiske besætninger ud af 190 mulige, der har sundhedsrådgivningsaftale, hvilket svarer til 55 pct. af besætningerne, der har en sundhedsrådgivningsaftale. Da besætninger på friland ikke registreres i det Centrale Husdyrbrugs Register er det ikke muligt at fremskaffe et tilsvarende tal for besætninger på friland.

Rådets overvejelser

Det Veterinærmedicinske Råd har vurderet situationen for kategorien ”grise på friland”, idet Fødevarestyrelsens undersøgelse i 2018 viste en forekomst på besætningsniveau over aktionsgrænsen.

Der er allerede indført en række smitteforebyggende tiltag for alle svinebesætninger med sundhedsrådgivningsaftaler, uanset besætningstypen, for at minimere risikoen for at personer, der arbejder i eller kommer i svinebesætninger, tager husdyr-MRSA med ud fra besætningen til det omgivende samfund.

Økologiske og frilandbesætninger med svin er derfor allerede underlagt de samme regler som de konventionelle besætninger, selvom de har lavere forekomst.

MRSA-ekspertgruppen har i deres rapport fra august 2017 anbefalet at styrke smittebarrieren, så husdyr-MRSA ikke kommer ud til det omgivende samfund. DVR støtter denne betragtning og henviser til Rådets dokument God Klinisk Praksis.

Fødevarestyrelsen har som følge af MRSA-rapporten fra august 2017 indført regler om procedure for bad for ejere og ansatte i svinebesætninger, der arbejder med levende svin, efter endt arbejdsdag for at minimere den mængde husdyr-MRSA, der tages med ud til det omgivende samfund. Reglerne, som er beskrevet andetsteds, gælder for alle svinebesætninger med sundhedsrådgivningsaftaler, herunder også økologiske og frilandsbesætninger.

Rådets anbefaling til tiltag for økogrise og grise på friland

På baggrund af de foreliggende fakta og Rådets overvejelser har Det Veterinærmedicinske Råd følgende anbefaling til tiltag for økogrise og grise på friland:

Husdyr-MRSA overvågning:

- Det anbefales, at overvågningen af kategorien grise på friland gennemføres hvert 3. år som for konventionelle svin og efter samme testprotokol som i 2018. Kategorien undersøges næste gang i 2021.

Smittebeskyttelse i friland- og økologiske svinebesætninger:

- De eksisterende regler om zoonotisk smittebeskyttelse¹, der gælder for besætninger med sundhedsrådgivningsaftaler bevares for økologiske og frilandsbesætninger.

---

¹ [Link til Bekendtgørelse om sundhedsrådgivningsaftaler for svinebesætninger](#)

[Link til vejledning om sundhedsrådgivningsaftaler for svin](#)